

EXPHIL03 Examen philosophicum – eksamen våren 2026 (utsatt eksamen, seminarvarianten)

Oppgavetekst fra UiOs eksamen våren 2026 (utsatt eksamen, seminarvarianten), EXPHIL03 (overskriften er eksamenssett.no sin; utsnittene under er klippet uendret ut av UiOs publiserte dokument)

Eksamensspørsmål

Norsk

Du skal besvare **enten** Oppgave 1 ('Kunnskap') **eller** Oppgave 2 ('Moral og lykke'). Begge oppgavene har tre deler.

Alle referanser er til pensumboken, *Vite, være, gjøre* (2021).

ENTEN

Oppgave 1: Kunnskap

- a. Descartes (kapittel 1) skriver følgende:

Allerede for flere år siden ble jeg oppmerksom på hvor meget falskt jeg i min ungdom hadde tatt for sant, og hvor tvilsomt alt må være som jeg bygget på dette grunnlag. Derfor har jeg funnet at

jeg en gang i livet måtte omstyrte fullstendig alt som jeg tidligere hadde festet lit til, og begynne på ny fra grunnen av, hvis jeg ville bringe til veie noe fast og varig i videnskapene. (s. 32)

Redegjør for Descartes' metodiske tvil og hvordan han bruker denne metoden til å søke etter sikker kunnskap.

- b. Åsa Wikforss forsvaret et standpunkt hun kaller *fallibilisme* om kunnskap. Forklar hva fallibilisme innebærer og hvorfor Wikforss mener at dette kunnskapsteoretiske synet er viktig i vår tid.
- c. Kunnskap som bygger på vitenskapelig metode betraktes som spesielt pålitelig, men mange vitenskapelige påstander gjennom historien har vist seg å være feil. Hva kjennetegner god vitenskap? Diskuter med utgangspunkt i én eller flere tekster fra pensum.

ELLER

Oppgave 2: Moral og lykke

- a. Aristoteles (kapittel 13) argumenterer for at det moralske livet også vil være det lykkeligste livet. Redegjør for Aristoteles' begrunnelse for dette synet.
- b. Ifølge Kant (kapittel 14) vil det å handle moralsk ofte være i konflikt med egen lykke. Hva er det som avgjør om en handling er moralsk, ifølge Kant?
- c. Maria von Herbert skriver til Kant (kapittel 14) at hun synes det moralske livet som Kant beskriver er meningsløst og deprimerende. Hva kan Marias von Herberts ulykkelige situasjon fortelle oss om sammenhengen mellom lykke og moral? Diskuter med utgangspunkt i én eller flere tekster fra pensum.

English

You must answer **either** Question 1 ('Knowledge') **or** Question 2 ('Morality and happiness'). Both questions have three parts.

All references are to the textbook *Knowing, Being, Doing* (2021).

EITHER

Question 1: Knowledge

- a. Descartes (Chapter 1) writes the following:

Some years ago I was struck by the large number of falsehoods that I had accepted as true in my childhood, and by the highly doubtful nature of the whole edifice that I had subsequently based on them. I realized that it was necessary, once in the course of my life, to demolish everything completely and start again right from the foundations if I wanted to establish anything at all in the sciences that was stable and likely to last. (p. 32)

Explain Descartes' methodological doubt and how he uses this method in his search for certain knowledge.

- b. Åsa Wikforss defends a position she calls *fallibilism* about knowledge. Explain what fallibilism is and why Wikforss believes this epistemological view is important in our times.
- c. Knowledge based on the scientific method is often considered to be especially reliable, but many scientific claims throughout history have turned out to be false. What characterizes good science? Discuss this question, drawing on one or more texts from the syllabus.

OR

Question 2: Morality and happiness

- a. Aristotle (Chapter 13) argues that the moral life is also the happiest life. Explain Aristotle's justification for this view.
- b. According to Kant (Chapter 14), acting morally will often conflict with a person's own happiness. What determines whether an action is moral, according to Kant?
- c. Maria von Herbert writes to Kant (Chapter 14) that she finds the moral life Kant describes to be meaningless and depressing. What can Maria von Herbert's unhappy situation tell us about the connection between happiness and morality? Discuss this question, drawing on one or more texts from the syllabus.

Kilde: Oppgaveteksten er gjengitt ordrett fra Universitetet i Oslo, Institutt for filosofi, ide- og kunsthistorie og klassiske språk: «Sensorveiledning – Seminarvariant (Utsatt), EXPHIL03 vår 2026» (26v_eksamensoppgave-og-sensorveiledning-seminarvariant-utsatt.pdf), publisert på uio.no under EXPHIL03 – Tidligere eksamensoppgaver og sensorveiledninger. UiO har ikke publisert oppgavesettet separat; dette arket inneholder bare oppgaveteksten, klippet ut av dokumentet uten endringer. Sensorveiledningens tekst er utelatt. Seminarvarianten vurderes også på en semesteroppgave; her gjengis bare eksamensspørsmålene. Satt opp av eksamenssett.no, som ikke er tilknyttet UiO.